

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2302/2020
06.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Данијеле Николић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душко Рашић, адвокат из ..., против туженог Предузеће за унутрашњу и спољну трговину и услуге „Изотекс“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Слободан Протић, адвокат из ..., ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 769/20 од 15.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 06.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 769/20 од 15.05.2020. године – става трећег изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 769/20 од 15.05.2020. године – става четвртог изреке.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 96/2018 од 08.11.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужба тужиоца повучена у делу у којем је тражио да суд поништи решење туженог о новчаној казни према тужиоцу. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба тужиоца повучена у делу којим је тражио да се обавезе тужени на исплату једне зараде према уговору о раду странака у износу од 25.168,00 динара. Ставом трећим изреке, одбачена је као недозвољена тужба тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да обрачуна и уплати порезе који се исплаћују из зараде за 2015. годину, 2016. годину, 2017. годину и за јануар, фебруар и март 2018. године, па се поступајући суд огласио ненадлежним за поступање у напред наведеном делу тужбе односно у цитираном делу тужбеног захтева тужиоца. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио поништај решења о отказу уговора о раду сачињеног од стране туженог број ../18 од 22.03.2018. године. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио поништај решења о одређивању отпремнине сачињен од

стране туженог број ../18 од 22.03.2018. године и којим је уједно тражио да исто не производи правно дејство. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да у корист тужиоца уплати доприносе који се плаћају из зараде за 2015. годину, 2016. годину, 2017. годину и за јануар, фебруар и март 2018. године. Ставом седмим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени на исплату накнаде штете тужиоцу због неоснованог престанка радног односа у висини од 18 зарада запосленог, односно у укупном износу од 473.616,18 динара, са законском затезном каматом од дана доношења пресуде до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Ставом деветим изреке, усвојен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове у укупном износу од 89.136,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 769/20 од 15.05.2020. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Другог основног суда у Београду П1 96/18 од 08.11.2019. године у ставу првом изреке, којим је утврђено да је тужба тужиоца повучена у делу у коме је тражио поништај решења туженог о новчаној казни према тужиоцу. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена су решења садржана у ставу другом и трећем изреке пресуде Другог основног суда у Београду П1 96/18 од 08.11.2019. године. Ставом трећим изреке, преиначена је пресуда Другог основног суда у Београду П1 96/18 од 08.11.2019. године у ставу четвртном и петом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено решење о отказу уговора о раду број ../18 од 22.03.2018. године и решење о одређивању отпремнине број ../18 од 22.03.2018. године. Ставом четвртим изреке, укинута је пресуда Другог основног суда у Београду П1 96/18 од 08.11.2019. године у ставу шестом, седмом, осмом и деветом изреке и предмет у том делу враћен истом суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, односу на став трећи и четврти изреке, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 403. став 1. ЗПП прописано је да против правноснажне пресуде донете у другом степену, странке могу да изјаве ревизију у року од 30 дана од дана достављања. У конкретном случају другостепеном пресудом, ставом четвртим изреке, укинута је пресуда Другог основног суда у Београду П1 96/18 од 08.11.2019. године у погледу одлуке о уплати доприноса, накнаде штете због неоснованог престанка радног односа као и одлука о накнади трошкова поступка и предмет у том делу враћен истом суду на поновно суђење. Обзиром да о овом делу захтева није правноснажно одлучено, ревизија туженог одбачена је као недозвољена, сходно члану 410. став 1. тачка 5.ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 - у даљем тексту ЗПП), и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженим закључио Уговор о раду број ../08 дана 20.06.2008. године на неодређено време за обављање послова возача камиона. Решењем туженог број ../18 од 22.03.2018. године, тужиоцу је отказан Уговор о раду 20.06.2008. године као и Анекс уговора о раду од 20.09.2009. године, због престанка потребе за његовим радом, јер је услед смањеног обима посла, престала потреба за радом запосленог, с тим да запосленом послодавац није могао да обезбеди други посао који одговара његовој стручној спреми, нити је било послова који би могли да му се понуде у нижем степену стручне спреме и његовом занимању, а полазећи од потребе процеса рада, код послодавца нема могућности да се запосленом обезбеди преквалификација за обављање других послова.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду као незаконитог, са образложењем да је код туженог смањен обим послова, да је дошло до смањења броја извршилаца на месту возача камиона, а да послодавац није био у могућности да обезбеди тужиоцу други посао који одговара његовој стручној спреми, нити је било послова које би тужени могао да понуди тужиоцу у нижем степену стручне спреме у његовом занимању, због чега је решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду донето у свему у складу са законом.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужиоца, преиначио првостепену пресуду, усвојио тужбени захтев тужиоца и поништио као незаконито решење о отказу уговора о раду као и решење о одређивању отпремнине, са образложењем да оспорено решење од 22.03.2018. године не садржи образложење у смислу одредбе члана 185. закона о раду, већ су истим само формално наведени законски разлози за отказ уговора о раду, без конкретних навођења који су то оправдани разлози условили доношење оспореног решења, односно разлоге којим се оправдава одлука да баш тужиоцу, као технолошком вишку, престане радни однос.

Врховни касациони суд сматра да се ревизијом туженог неосновано указује да је побијана пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Неспорно је у конкретном случају, да је тужени Одлуком број ../18 од 19.02.2018. године, с позивом на члан 12. Правилника о организацији и систематизацији послова, извршио измену у сектору механизације тако што је на пословима возача смањен број извршилаца са шест на пет, са образложењем да је смањен број камиона за превоз терета са шест на пет, то је смањен обим посла, па да је неопходно смањити и број извршилаца на пословима радног места возача. Из текста оспореног решења следи да се утврђује да је тужиоцу отказан уговор о раду, сходно одредби члана 192. и 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, због смањеног обима посла и престанка потребе за радом запосленог.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то: ако услед технолошких, економских и организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањеног обима посла.

Одредбом члана 185. Закона о раду, прописано је да се уговор о раду отказује решењем, у писаном облику и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку.

Услов за законитост решења којим се запосленом отказује уговор о раду, је између осталог, да исто садржи образложење. У конкретном случају, како то правилно закључује другостепени суд, изостало је образложење којим се оправдава одлука тужене о отказу уговора о раду тужиоцу због престанка потребе за његовим радом, односно, нису наведени оправдани разлози који се односе на потребе послодавца у смислу организационих промена и смањеног обима посла, нити су наведени критеријуми по којој основу је тужилац, као један од шест запослених на радном месту возач камиона, испунио услов за отказ уговора о раду.

Наиме, критеријуми за утврђивање вишка запослених примењује се увек у ситуацији када је смањен број извршилаца на одређеним пословима (без обзира да ли је послодавац дужан да донесе Програм решавања вишка запослених или не), те је потребно да од више извршилаца на тим пословима, одреди ко од њих представља вишак зато што постоји конкуренција више запослених за једно радно место.

У конкретном случају, тужени није утврдио и применио критеријуме који би показали зашто је тужилац вишак у односу на осталих пет извршилаца који то нису, а сви су обављали исте послове, односно у конкретном случају није постојао нормативни основ за оцену резултата рада тужиоца, већ је како је то током поступка тужени навео, једини основ за отказ уговора о раду тужиоца било то што је основно средство рада – камион којим је управљао тужилац, услед саобраћајне незгоде био на поправци више од шест месеци, тако да тужилац није имао на чему да ради, због чега је, и по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд правилно закључио да критеријуми нису ни утврђени ни примењени, због чега је је оспорено решење незаконито и као такво поништено.

Како је усвојен тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду, то је правилна и одлука којим је поништено решење тужене од 22.03.2018. године којим је тужиоцу утврђена отпремнина.

Имајући у виду изложено, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић